

УДК: 82.0(477), 61(031)

Ольга Тетеріна

ORCID: 0000-0002-8722-8707

НА ШЛЯХУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ СУЧАСНОГО ФОРМАТУ

[Рецензія на колективну монографію. Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід; за ред. Галини Сиваченко. К.: НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2024. 416 с.]

У критичній розвідці прорецензовано колективну монографію «Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід», яка є результатом дослідження наукового колективу Інституту літератури НАН України. У рецензованій праці вперше представлено широку панораму досягнень світової літературної енциклопедистики у синхронії та діахронії. Закцентовано на актуальності та своєчасності появи видання означеного формату, націленого на створення національної літературної енциклопедії як наступного етапу розвитку галузі в Україні. Монографія характеризується продуманою структурою, яка відповідає наміру авторів, меті та поставленим завданням. Встановлено, що дослідження (присвячене осмисленню традицій енциклопедистики у країнах Західної, Центральної та Південно-Східної Європи, двох американських континентів) репрезентує поліаспектну, багаторівневу та різновекторну картину поступу означеної галузі: від літературних енциклопедичних словників до енциклопедій, від друкованих книг до електронних видань; розглянуто широкий спектр підходів до організації різних видів енциклопедичних видань (універсальних та національних, зокрема й галузевих, персональних тощо), систематизовано способи, засоби та принципи відбору, а також групування матеріалу, критерії інтерпретації літературознавчих понять та явищ. Цілісності рецензованій праці надає увага авторів не тільки до питання історіографії, а й до ґрунтовного аналітичного аналізу загальних тенденцій розвитку світової енциклопедистики загалом. Запропоновано концепцію літературної енциклопедії, головні засади якої визначено у проєкції на створення такої праці на українському ґрунті. Вагома заслуга авторів дослідження полягає в осмисленні досягнень вітчизняної літературної енциклопедистики (зокрема фундаментальні роботи учених української діаспори) в зарубіжному контексті. Окреслено коло питань, що постають перед укладачами майбутньої української літературної енциклопедії. У дослідженні слушно привернуто увагу до багатofункціональності мультимедійної системи, зокрема можливості перехресного читання одного гасла. Потрактовано як винятково перспективну пропозицію авторів рецензованого видання стосовно об'єднання українських академічних енциклопедій на спільній онлайн платформі. Плідною видається й ідея застосування зарубіжного досвіду створення мультимедійних енциклопедичних платформ щодо залучення фільмографії, ілюстративного матеріалу. Пропоноване видання накреслює широкі перспективи подальшого вивчення досягнень світової літературної енциклопедистики, що, зокрема, передбачає й розширення «географії» досліджуваного матеріалу (огляд та аналіз основних тенденцій розвитку галузі у країнах Сходу, в Єгипті, Австралії та ін.). Підсумовано, що на основі осмислення багатовекторного розвитку світової літературної енциклопедистики, зокрема й вітчизняної як її складника, вироблено критерії, принципи та підходи створення моделі майбутньої української літературної енциклопедії сучасного формату як явища національної культури, своєрідної її візитівки у глобалізованому світі.

Ключові слова: літературна енциклопедистика, національна література, міжкультурний контекст, національна специфіка, мультимедійна система.

DOI 10.34079/2415-3168-2025-18-33-114-120

За доби цифрових технологій, що визначають головні тенденції розвитку сучасного інформаційного суспільства, нерідко нівелюється «класичне уявлення про енциклопедичне

видання як еталон науковості, фактологічної достовірності, правдивості, зрештою, високого професіоналізму його творців» (Березюк та ін., 2015, с. 10). Цю назрілу проблему у т. зв. еру Інтернету (за усіх можливих її переваг) актуалізують дослідники (див. ширше: Інститут енциклопедичних досліджень, 2015), констатуючи справжній «енциклопедичний бум» в Україні, що засвідчив, своєю чергою, потребу осмислення/переосмислення здобутків, традицій, досвіду зарубіжної, а також вітчизняної енциклопедистики. У її розвиткові зі здобуттям незалежності розпочався якісно новий період, який знаменують насамперед створення епохального за своїм загальнонаціональним значенням видання – «Енциклопедія сучасної України» та робота над новим масштабним проєктом – «Велика українська енциклопедія»: якщо перше «формує образ України в усіх її вимірах, то ВУЕ подає образ світу українськими очима» (Топачевський, А., 2017), як зауважив керівник Інституту енциклопедичних досліджень НАН України М. Железняк. Ці знакові праці, органічно доповнюючи одна одну, становлять вагомий внесок, продовжуючи логіку думки А. Свідзинського (див. ширше: Свідзинський, 2002, с. 31), у подальший розвиток вітчизняної культури.

У цьому контексті увиразнюється актуальність, важливість та своєчасність появи монографії «Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід» (Сиваченко, 2024), яка сигналізує про назрілу потребу створення й сучасної української літературної енциклопедії. Рецензована праця – результат дослідження наукового колективу Інституту літератури НАН України – є *першою* спробою осмислити широку панораму досягнень насамперед зарубіжної літературної енциклопедистики у синхронії та діахронії. Особливу увагу в ній приділено осмисленню застосованих авторами способів організації різних видів енциклопедичних видань (універсальних та національних, зокрема й галузевих, персональних тощо), засобів та принципів відбору, а також групування матеріалу, підходів до інтерпретації літературознавчих понять та явищ. За масштабним охопленням тематики/проблематики, аспектів та підходів зарубіжної літературної енциклопедистики означене видання не має аналогів.

Концептуально важлива загальна спрямованість дослідження, націленого на створення національної літературної енциклопедії як наступного етапу розвитку галузі в Україні. Не випадково наукова редакторка цього видання Г. М. Сиваченко означає пропонувану колективну роботу вчених як своєрідний «претекст» такої праці на власному ґрунті.

Рецензована монографія характеризується продуманою структурою, яка вповні відповідає наміру авторів, меті та поставленим завданням. Праця складається зі вступу, теоретико-методологічного розділу, розділів, присвячених оглядові та осмисленню традицій світової енциклопедистики у країнах Західної, Центральної та Південно-Східної Європи, двох американських континентів, що репрезентує поліаспектну, багаторівневу та різновекторну картину поступу означеної царини у світі: від літературних енциклопедичних словників до енциклопедій, від друкованих книг до електронних видань (окремо висвітлено питання особливостей персональних, тематичних енциклопедій) та висновків. У дослідженні, в основу якого покладено географічний принцип, застосовано міждисциплінарний, порівняльний, культурно-історичний методи.

Показова увага авторів монографії не тільки до питання історіографії, а й до ґрунтового аналітичного аналізу загальних тенденцій розвитку світової енциклопедистики. Винятково важливий акцент зроблено на особливому значенні – за сучасної глобалізаційної епохи – розвитку національної літературної енциклопедистики, головну роль якої науковці вбачають у вияскравленні специфіки національної літератури, увиразненні особливостей її поступу в міжкультурному універсумі. Залучення обраної методологічної стратегії, насамперед порівняльного методу, дозволила ученим визначити спільне та відмінне у підходах, властивих різним національним енциклопедичним виданням на певному етапові розвитку галузі.

Вагома заслуга авторів дослідження полягає в осмисленні досягнень вітчизняної літературної енциклопедистики в зарубіжному контексті. Ідеться про їхнє «включення» у світовий духовно-культурний простір. Така логіка думки визначає насамперед характер теоретико-методологічного розділу, який виконує принципово важливу роль. Цей розділ складається із трьох підрозділів: «Перспективи літературознавчих енциклопедій: виклики сучасності та світовий досвід» (Л. Демська-Будзуляк), «Зарубіжний і вітчизняний досвід

персональних енциклопедій» (Р. Харчук) та «Енциклопедична біографія: стратегії репрезентацій» (А. Киридон). Указуючи магістральний вектор усього дослідження, цей розділ, разом зі вступом «Зарубіжні літературні енциклопедії: історія створення, методологія» (Г. Сиваченко), об'єднує всі інші (зокрема й ті, у яких домінує застосування дескриптивного методу) в одну цілість та водночас накреслює перспективи подальшого «руху» літературної енциклопедистики, передусім української.

У першому підрозділі осмислено основні принципи, підходи, застосовані авторами найвідоміших універсальних та національних енциклопедій, зацентровано на розширенні діапазону методологічних стратегій (насамперед інтермедіальним, міждисциплінарним підходами), а також тематики, проблематики (зокрема залучення у деяких виданнях гендерних, культурологічних, медіастудій та ін.). Представлення теоретико-методологічної парадигми зарубіжної енциклопедистики набуває свого логічного продовження/конкретизації в наступних розділах, присвячених надбанням закордонної енциклопедистики: це насамперед «Оксфордська енциклопедія теорії літератури» (The Oxford Encyclopedia of Literary Theory), «Лексикон літературних термінів і понять Метцляра» (Metzler Lexikon Literatur Begriffe und Definitionen), «Енциклопедія сучасної американської літератури 1980-2020» (The Encyclopedia of Contemporary American Fiction 1980-2020, 2022), «Польська література PWN : літературні епохи, течії і напрями, твори і письменники» (Literatura polska: encyklopedia PWN: epoki literackie, prądy i kierunki, dzieła i twórcy, 2007) та багато інших видань. У світовому контексті (зокрема американської та польської енциклопедистики) розглянуто й український досвід в означеній царині, передусім «Літературознавчу енциклопедію» (2007), що потрактовано як «цілком новий етап національної літературної науки» (с. 21).

Окреслено коло питань, що постають перед укладачами майбутньої української літературної енциклопедії, – від з'ясування географічних меж української літератури, трактування літератури Київської Русі, тлумачення літературного канону до визначення критеріїв, за якими можна було б встановити приналежність до українського письменства тих митців слова, котрі проживали поза межами України чи писали іншими мовами (феномен творчості М. Гоголя, російськомовні твори Т. Шевченка, німецькомовні твори І. Франка та ін.). Зокрема стосовно вирішення останнього, на думку авторки підрозділу «Традиції літературних та культурологічних енциклопедій з юдаїки» (К. Годік), означений інонаціональний підхід (зокрема широко застосована практика визнання питомих національних авторів безвідносно до проживання у певній державі, іноді безвідносно до питання мови їхніх творів) може бути корисним й у процесі створення української літературної енциклопедії.

Другий підрозділ теоретико-методологічного розділу прикметний тим, що у ньому, окрім аналітичного аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду створення персональних літературних енциклопедичних видань (як заявлено в назві), окреслено власне *концепцію* літературної енциклопедії. Її головні засади – у проєкції на створення такої праці на українському ґрунті – визначено на основі творчого переосмислення традицій енциклопедистики у ширшому контексті, що охоплює здобутки означеної галузі в Україні та поза її межами, зокрема й фундаментальні роботи учених української діаспори (насамперед «Енциклопедія українознавства», за редакцією В. Кубійовича).

Винятково важливе значення має розділ монографії, присвячений набутку діаспорної літературознавчої енциклопедистики, яка власне забезпечила безперервний поступ галузі протягом ХХ століття, що у материковій Україні розвивалася в умовах тоталітарного тиску.

Саме на цій підставі автори теоретико-методологічного розділу рецензованої монографії, осмислюючи в окресленому контексті «Українську літературну енциклопедію» (опубліковано три томи, 1988-1995), висловлюють думку, що «українська літературна наука ще не була готова до створення першої фундаментальної енциклопедії національної літератури» (с. 24). «Архаїчність» згаданого видання дослідники слушно вбачають у впливові панівної ідеології у тогочасному суспільстві, що позначилося й на доборі інформації. Натомість, прикметною тенденцією сучасної української енциклопедистики, яка перебуває на етапі вироблення власної енциклопедичної моделі, потрактовано те, що вона «позбувається ідеологічного компоненту» (с. 72).

Абсолютно вмотивовано, що серед основних тез-орієнтирів для створення майбутньої української літературної енциклопедії, визначених у теоретико-методологічному розділі, заактуалізовано питання відбору матеріалу, його повноти, насамперед наголошено на необхідності зосередити головну увагу авторів-укладачів навколо персоналій тих письменників, «які були рушіями української історії та української культури» (с. 42) (це виразно засвідчує продовження давніх національних традицій, збережених та збагачених ученими-емігрантами). Визначено й об'єкт української літературної енциклопедії – це вітчизняне письменство, із урахуванням його зв'язків із іншими літературами (що принципово важливо, бо міжкультурний діалог, який характеризується двостороннім характером, часто відігравав винятково вагомий роль потужного імпульсу для створення нових – оригінальних – цінностей, стимулюючи національний літературний/культурний поступ). Зокрема зацентровано на належній увазі до персоналій українських перекладачів та художнього перекладу, з огляду на його «мовоохоронну» функцію. Принагідно наголосимо й на місії означеного художньо-естетичного феномену у формальному та змістовому розвитку національної літератури та культури загалом. Це, своєю чергою, вповні узгоджується із акцентом авторів на доцільності осмислення проблеми літературних епох, стилів, течій, жанрів тощо поряд із репрезентацією творчості митців слова. Показовий у такому контексті не тільки інонаціональний досвід (насамперед згаданих фундаментальних універсальних енциклопедій), а й вітчизняні досягнення в означеній сфері – передусім енциклопедичне видання «Азбуковник» – вагомий здобуток колективної праці українських учених-емігрантів, який автор вже згаданого розділу С. Козак вважає «суттєвим етапом на шляху зародження ідеї підготовки літературної енциклопедії і чи не першим кроком практичного втілення, нехай і часткового, цього проекту в життя» (с. 410).

Автори рецензованої монографії привертають увагу до глибоко осмисленого – крізь призму створення майбутньої української літературної енциклопедії – досвіду персональних енциклопедичних видань (друкованих та електронних): це й зарубіжні праці означеного жанру, присвячені життю і творчості Данте, В. Шекспіра, Й.-В. Гете, Ч. Діккенса, М. де Сервантеса, А. Міцкевича, Ю. Словацького та інших митців, а також вітчизняні видання (Т. Шевченко, М. Костомаров, І. Франко, Леся Українка, М. Грушевський та інші автори).

Винятково перспективна пропозиція дослідників стосовно об'єднання українських академічних енциклопедій на спільній онлайн платформі («Енциклопедія сучасної України», «Велика Українська Енциклопедія», «Енциклопедія історії України», «Шевченківська енциклопедія», «Франківська енциклопедія», а також і майбутня «Українська літературна енциклопедія»), яка постала на основі аналізу досвіду Інституту «Енциклопедії «Треккані». Водночас заактуалізовано потребу створення енциклопедій світової та української літератури, довідників з теорії літератури та компаративістики. Автори монографії слушно привертають увагу до багатофункціональності мультимедійної системи, зокрема можливості перехресного читання одного гасла (с. 61). Плідною видається у цьому контексті й ідея застосування зарубіжного досвіду створення мультимедійних енциклопедичних платформ щодо залучення фільмографії, ілюстративного матеріалу.

Пропоноване видання накреслює широкі перспективи подальшого вивчення досягнень світової літературної енциклопедистики, що, зокрема, передбачає й розширення «географії» досліджуваного матеріалу (огляд та аналіз основних тенденцій розвитку галузі у країнах Сходу, в Єгипті, Австралії та ін.). Рецензована праця переконує у доцільності з'ясування того, як окремі здобутки національних варіантів означеної царини повпливали на загальні тенденції розвитку літературної енциклопедистики у світі та відлунюють у ньому нині. Принципово важлива концептуальна засада дослідження (за особливої уваги авторів до викликів сучасної епохи із її небезпечною тенденцією до уніфікації культур) полягає водночас в усвідомленні необхідності збереження рівноваги між національним і загальнолюдським.

Проект, успішно зреалізований авторами монографії «Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід», має вагоме значення і в національному вимірі, й у світовому масштабі: з одного боку, сприяє оновленню методологічного інструментарію, переосмисленню концептуальних ідей та підходів на власному ґрунті, а з іншого – принципово поглиблює погляд на літературну енциклопедистику – у всьому багатоманітті її національних варіантів – як цілісний феномен

«світового знання» про письменство (враховуючи її гібридний характер на сучасному етапі розвитку).

Посутньо увиразнюючи уявлення про широку панораму підходів до вивчення літератури як вагомого складника культури, що формувалися упродовж століть, рецензована праця активізує процес взаємопроникнення різних концепцій, поглядів, аспектів (від класичних до найсучасніших, заснованих на засадах контекстуального, інтердисциплінарного, крос-культурного методів дослідження) та стимулює виникнення *нових* ідей, теорій, моделей. Все це сприяє, з одного боку, загальному розвитку науки про літературу та культуру, а з іншого, – вияскавленню (а часом і переосмисленню) питання ролі й місця певного національного письменства у світовому духовно-культурному універсумі, розширюючи обрії вітчизняної та зарубіжної гуманітаристики загалом. У цьому контексті винятково показовий – особливо у постколоніальний період – і український досвід.

Отже, рецензована колективна монографія, що становить значний внесок в означену царину в цілому, підготувала ґрунт для здійснення відповідального завдання насамперед великого загальнонаціонального значення: на основі осмислення багатовекторного розвитку світової літературної енциклопедистики, зокрема й вітчизняної як її складника, вироблено основні критерії та принципи створення моделі майбутньої української літературної енциклопедії сучасного формату – «ключа до самопізнання українства» (С. Козак), а водночас «мірила зрілості національної культури» (Г. Сиваченко), – зрештою її своєрідної візитівки у глобалізованому світі.

Бібліографічний список

- Березюк, Т. та ін., 2015. Здобутки української енциклопедистики: коротка характеристика найважливіших видань. *Наука України у світовому інформаційному просторі*, 12. Доступно: <<https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/072cd678-8867-4789-94a9-c3650b559b7c/content>> [Дата звернення: 29 листопада 2025].
- Інститут енциклопедичних досліджень, 2015. *Українські електронні та паперові енциклопедичні видання: основні здобутки й перспективи*. Київ: Академперіодика. Доступно: <<https://repository.encyclopedia.kyiv.ua/files/original/6a9aa6f9f710623574f97b8989a4df09.pdf>> [Дата звернення: 29 листопада 2025].
- Свідзинський, А., 2002. Енциклопедичні справи в Україні: досягнення і невдачі. *Розбудова держави*, 1–4, с. 30–43. Доступно: <<https://corpus.encyclopedia.kyiv.ua/reviews/Svidzynskiyi-A-Entsyklopedychni-spravy-v-Ukraini-dosiahnennia-i-nevdachi.pdf>> [Дата звернення: 29 листопада 2025].
- Сиваченко, Г. (ред.), 2024. *Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід. Колективна монографія*. Київ: НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. Доступно: <https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron1.chtyvo.org.ua%2FAvtorskyi_kolektyv%2FSuchasni_literaturni_entsyklopedii_svitovyi_dosvid.pdf> [Дата звернення: 29 листопада 2025].
- Топачевський, А., 2017. На шляху від Енциклопедії українознавства до ЕСУ. *Дзеркало тижня*, 13 жовтня. [онлайн] Доступно: <https://zn.ua/ukr/HISTORY/suma-znan-zaradi-gidnosti-256948_.html> [Дата звернення: 29 листопада 2025].

References

- Bereziuk, T. et al., 2015. Zdobutky ukrainskoi entsyklopedystyky: korotka kharakterystyka naivazhlyvishykh vydan [Achievements of Ukrainian encyclopedics: a brief description of individual publications]. *Nauka Ukrainy u svitovomu informatsiinomu prostori*, 12. Available at: <<https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/072cd678-8867-4789-94a9-c3650b559b7c/content>> [Accessed 29 November 2025]. (in Ukrainian).
- Institut entsyklopedychnykh doslidzhen, 2015. *Ukrainski elektronni ta paperovi entsyklopedychni vydannia: osnovni zdobutky u perspektyvy* [Ukrainian electronic and paper encyclopedic publications: main achievements and prospects]. Kyiv:

Akademperiodyka. <Available at: <https://repository.encyclopedia.kyiv.ua/files/original/6a9aa6f9f710623574f97b8989a4df09.pdf>> [Accessed 29 November 2025].

Svidzynski, A., 2002. Entsyklopedychni spravy v Ukraini: dosiahnennia i nevdachi [Encyclopedic affairs in Ukraine: achievements and failures]. *Rozbudova derzhavy*, 1–4, pp. 30–43. Available at: <<https://corpus.encyclopedia.kyiv.ua/reviews/Svidzynski-A-Entsyklopedychni-spravy-v-Ukraini-dosiahnennia-i-nevdachi.pdf>> [Accessed 29 November 2025]. (in Ukrainian).

Syvachenko H., ed., 2024. *Suchasni literaturni entsyklopedii: svitovyi dosvid. Kolektyvna monohrafiia*. [Modern Literary Encyclopedias: World Experience. Collective Monograph.] Kyiv: NAN Ukrainy, Instytut literatury im. T. H. Shevchenka. Available at: https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron1.chytyvo.org.ua%2FAvtorskyi_kolektyv%2FSuchasni_literaturni_entsyklopedii_svitovyi_dosvid.pdf [Accessed 29 November 2025]. (in Ukrainian).

Topachevskiy, A., 2017. Na shliakhu vid Entsyklopedii ukrainoznavstva do ESU [The sum of knowledge for the sake of dignity. On the way from the Encyclopedia of Ukrainian Studies to the EMU]. *Dzerkalo tyzhnia*, October 13. [online] Available at: https://zn.ua/ukr/HISTORY/suma-znan-zaradi-gidnosti-256948_.html [Accessed 29 November 2025]. (in Ukrainian).

Рецензія надішла до редакції 25.10.2025

Olga Teterina

ON THE WAY TO NATIONAL LITERARY ENCYCLOPEDIA OF A MODERN FORMAT

[Review of the publication: Modern literary encyclopedias: world experience. Multi-author monograph / under the editorship of Halyna Syvachenko. Kyiv: T.H. Shevchenko Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2024. 416 p. ISBN 978-617-14-0285-0 (e-publication)].

This critical exploration reviews the multi-author monograph “Modern literary encyclopedias: world experience”, which is the outcome of research by a team of scientists of the Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine. The work under review presents for the first time a comprehensive panoramic view of the achievements of world literary encyclopedists in synchrony and diachrony. The emphasis is on the relevance and timeliness of this publication format, which aims to create a national literary encyclopedia as the next stage in the development of the subject area in Ukraine.

The monograph is characterized by a carefully considered structure relevant to the authors' intention, purpose and tasks. It has been established that the study (dedicated to understanding of traditions of encyclopedic studies in the countries of Western, Central and South-Eastern Europe, and the two American continents) represents a multi-aspect, multi-level and multi-vector picture of the progress in the specified field: from literary encyclopedic dictionaries to encyclopedias, from printed books to electronic publications; consideration has been given to a wide range of approaches to organization of various types of encyclopedic publications (global and national, including discipline-specific, personal, etc.); methods, tools and principles of selection, as well as grouping of material, criteria for literary concepts and phenomena interpretation have been systematized. The authors' attention not only to historiographical topics, but also to a thorough analytic investigation of general trends in the development of world encyclopedistics in general, gives integrity to the work under review. The publication advances the process of interpenetration of various concepts, views, aspects (from classical to the most modern, based on the principles of contextual, interdisciplinary, and cross-cultural research methods). The concept of a literary encyclopedia is proposed, whereby its main principles are defined - in the projection of developing such work on Ukrainian native soil - on the basis of creative rethinking of traditions of the world encyclopedistics, which embraces achievements of the subject area in Ukraine and beyond, in particular, the fundamental works of scholars of the Ukrainian diaspora. A significant contribution of the authors of the study lies in comprehension of achievements of national literary encyclopedistics in the foreign context. An important emphasis is placed on the special role of national literary encyclopedistics – in the modern age with its tendency towards the unification of

cultures – in elucidating specifics of the national literature, in expressing peculiarities of its progress in the intercultural universe. An array of issues facing authors of the future Ukrainian literary encyclopedia is outlined – from clarifying geographical boundaries of Ukrainian literature, expounding the literature of Kyivan Rus, elucidating literary canon to determining criteria by which it would be possible to establish affiliation to Ukrainian literature of those writers who lived outside Ukraine or wrote in other languages (the phenomenon of M. Gogol’s legacy, Russian-language works by T. Shevchenko, German-language works by I. Franko, etc.) and so on.

Proposal of authors of the publication under review as for aggregation of Ukrainian academic encyclopedias (“Encyclopedia of Modern Ukraine”, “Great Ukrainian Encyclopedia”, “Encyclopedia of the History of Ukraine”, “Shevchenko Encyclopedia”, “Encyclopedia of Life and Work of I. Franko”, as well as the future “Ukrainian Literary Encyclopedia”) on a common online platform emerged as a result of comprehension of a formidable experience of Treccani Institute of the Italian Encyclopedia, and it is considered an exceptionally promising one. At the same time, the study reasonably highlights the need for the creation of encyclopedias of world and Ukrainian literature, compendia on literary theory and comparative studies, and it also draws attention to multifunctionality of a multimedia system, particularly, the possibility of cross-reading of a slogan. The idea of applying foreign experience of creation of multimedia encyclopedia platforms in terms of involvement of filmography and illustrative material also seems viable.

The given publication outlines ambitious prospects for further study of accomplishments of the world literary encyclopedistics, in particular, expansion of “geography” of the material under consideration (review and analysis of the main trends in development of the subject area in the countries of the East, in Egypt, Australia and so on). The work under review convinces us that it is expedient to clarify both the historic influence of particular achievements of national variants of the specified sphere on common trends in development of literary encyclopedistics in the world and their today’s echo. In this context, Ukrainian experience, especially in the post-colonial period, is also representative.

The project, successfully implemented by authors of the monograph “Modern literary encyclopedias: world experience”, is of great importance both in national dimension and on a global scale: on the one hand, it contributes to updating of methodological tools, rethinking of conceptual ideas and approaches on our own soil, and on the other hand, it fundamentally expands and systematizes the idea of literary encyclopedistics – in versatility of its national variants – as a holistic phenomenon of “world knowledge” about creative writing.

It is summarized that on the basis of comprehension of multi-vector development of the world literary encyclopedistics, including national one as its component (which is of particular importance!), and analysis of achievements in the subject area as a whole, which were analyzed - in some essential aspects - from ancient to modern times, it was possible to formulate criteria, principles and approaches for creation of a model of the future Ukrainian literary encyclopedia of a modern format as a phenomenon of national culture, a kind of its visiting card in the globalized world.

Keywords: *literary encyclopedistics, national literature, intercultural context, national specificity, multimedia system.*